Бүхы орнуудай пролетарикар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган

№ 143 (3955) | 1942 оной июнийн 18, четверг | СЭН 15 МҮНГЭН

„Хэрбээ дайсанай бэеэ тушаагаагүй һаань, — тэрээнишье үгы хэдэг еһотой юм“,—гэжэ ородой агууехэ уранзохеолшо Максим Горькын хэлэһэн үгые һанаад үзэгты“.

(И. В. Сталин).

Зураг дээрэ: Советскэ Союзай Герой партизан Михаил Алексеевич Гурьянов.

УЛААН АРМИИН ДЭЭДЭ НАЧАЛЬСТВУЮЩИ СОСТАВТА СЭРЭГЭЙ НЭРЭЭЭРГЭНҮҮДЫЕ ОЛГОХО ТУХАИ

ССР СОЮЗАЙ АРАДАЙ КОМИССАРНАРАЙ СОВЕДЭЙ ТОГТООЛ

ССР Союзай Арадай Комиссарнарай **тогтоохонь:**

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1940 оной майн 7-ой Указаар тогтоогдоһон сэрэгэй нэрээргэнүүдые Улаан Армиин дээдэ начальствующи составай дооро дурсагдаһан нюурнуудта олгохо:

ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИГОЙ нэрээргые

Соколовский Василий Даниловичта.

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТЫН нэрээргые

Голубев Константин Дмитриевичтэ

Попов Василий Степановичта

Трофименко Сергей Георгиевичто

Федюнинский Иван Ивановичта

СССР-эй Арадай Комиссарнарай Советэй түрүүлэгшэ И. СТАЛИН.

СССР-эй Совнаркомой хэрэгүүдые эрхилэгшэ Я. ЧАДАЕВ.

Москва, Кремль.
1942 оной июнийн 13.

ГЕРОИЧЕСКА СОВЕТСКЭ МОРЯГУУД

(„Правдын“ түрүү бэшэгһээ)

Советскэ морягуд өөһэдыгөө мүнхэ алдар солоор суурхуулба. Немецкэ булимтарагшад ба тэдэ-нэрэй дахуулнуудтай хэһэн байдлаанууд таа Улан-Сэрэгэй Флодой командирнуд, политотделэй начальникуд, ахалагша агрономуд ба эхин парторганизацийн секретарьнуд сугларжа, «Республикын МТС-үүдтэ машинно-тракторна паркын хүдэлмэрие һайжаруулха хэмжэнүүд тухай» БМАССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-гэй Обкомой тогтоолые хэр зэргээр биелүүлжэ байһан тухай асуудалые зүбшэн хэлсэһэн байха юм.

Тус суглаан дээрэ элидхэл хэгшэд ба үтэ хэлэгшэдэй мэдуулэ дээрэһээ ойлгоходо дурсагдаһан аймагуудай МТС-үүдтэ трактористнуудые хүсэд шалгаарынь хүдэлгэхэ ба горючие алмаха арбилха тушаа хэгдэһэн юумэ тоолбогдо байна. Олонхи МТС-үүдтэ трактористнуудай дунда техническэ һураль эмхилхэгдээгүй, тэдэндэ культурна болбосон байра байдал тухэрхэ ябадал муугаар табигданхай. Социалистическэ мүрысөөнэй договорнуудые баталагдаһан болбошье тэрэнь хоорондо саарһан ааз үлэшоод байдаг.

Зарим МТС-үүдтэ горючие хэтэрхэй ехээр гарчашалга байһаа ушарнуд үзэгдэнэ. Жишээлхэдэ, Сатаан-Усанай МТС-тэ нэгэ трактор хадад тонно керосин нормоһоо үлүү талдаһан байгаа.

Мүн тэрэшэлэн тарилгын газар дээрэ ургаһан бог бурдаг, үбһэ үрмэдэһэ түүжэ сэбэрлэхэ ажал хангалгагүй муугаар эмхилхэгдэнхэй. Тиихэдэ АЗО-гэй ба МТС-эй агрономуд хадаа колхозуудта эмэ талаар юу хэгдэжэ байһаень огто мэдэнэгүй. Баһа үбһэ хүрэлгэдэ бэлэдхэл хангалгагүй.

Гансахан Кяхтын аймагай колхозуд тарилгаа харуулһалха бүбһэнэй хүдэлмэридэ бэлэдхэхэ тушаа хаһа саг соонь тухеэржэ байнад. Тэндэ үбһэ сабшаха бо тармаха машинанууд барандаа һэльбэн заһагдажа дүрэһэн ба МТС-эй тракторна косилкаар сабшаха газарнуд таһалагданхай. Тэрээнһээ гадна энэ жэлдэ 22 герасимовска звено шэнээр байгуулагдажа, мүнөө үедэ хамта 104 үн хададан сабшалангаа үйлэжа ба үтэгжүүлжэ байнад. Тэдэнэр хадаа энэ зун 750 гектар шэнэ газарые сабшалангай болгохын түлөө нилээд ехэ ажал хэхэ юм.

Ушар иимэһээ эдэ аймагуудай МТС-үүдэй директорнуд ба политотделнуд болбол партиг ба правительствын заабарие биелүүлэн тракторна паркын хүдэлмэрие сэрэгэй гуримаар шэнэлхэн тэбиха тушаа эрид цаагта хэмжэ абаха сагынь тулэ.

Ц. ЦЫДЕНОВ.

БҮХЭСОЮЗНА СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ МҮРЫСӨӨН

Мүрысөөнэй дүлэ улам бадаруулая!

Үбһэ хуряалгада эртээнһээ эрхим һайнаар бэлдэхэ

★ ★ ★ ★

МТС-үүдэй, АЗО-гэй хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй кустовой суглаан

Һаяхан Сэлэн-Дүүмэдэ 5 аймагуудай машинно-тракторна станцинуудай кустовой суглаан болобо. Эндэ Иволгын, Зэдын, Үсэлэнгын, Кяхтын ба Закаменай аймагуудай МТС-үүдэй директорнуд, политотделэй начальникуд, ахалагша агрономуд ба эхин парторганизацийн секретарьнуд сугларжа, «Республикын МТС-үүдтэ машинно-тракторна паркын хүдэлмэрие һайжаруулха хэмжэнүүд тухай» БМАССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-гэй Обкомой тогтоолые хэр зэргээр биелүүлжэ байһан тухай асуудалые зүбшэн хэлсэһэн байха юм.

Тус суглаан дээрэ элидхэл хэгшэд ба үтэ хэлэгшэдэй мэдуулэ дээрэһээ ойлгоходо дурсагдаһан аймагуудай МТС-үүдтэ трактористнуудые хүсэд шалгаарынь хүдэлгэхэ ба горючие алмаха арбилха тушаа хэгдэһэн юумэ тоолбогдо байна. Олонхи МТС-үүдтэ трактористнуудай дунда техническэ һураль эмхилхэгдээгүй, тэдэндэ культурна болбосон байра байдал тухэрхэ ябадал муугаар табигданхай. Социалистическэ мүрысөөнэй договорнуудые баталагдаһан болбошье тэрэнь хоорондо саарһан ааз үлэшоод байдаг.

Зарим МТС-үүдтэ горючие хэтэрхэй ехээр гарчашалга байһаа ушарнуд үзэгдэнэ. Жишээлхэдэ, Сатаан-Усанай МТС-тэ нэгэ трактор хадад тонно керосин нормоһоо үлүү талдаһан байгаа.

Мүн тэрэшэлэн тарилгын газар дээрэ ургаһан бог бурдаг, үбһэ үрмэдэһэ түүжэ сэбэрлэхэ ажал хангалгагүй муугаар эмхилхэгдэнхэй. Тиихэдэ АЗО-гэй ба МТС-эй агрономуд хадаа колхозуудта эмэ талаар юу хэгдэжэ байһаень огто мэдэнэгүй. Баһа үбһэ хүрэлгэдэ бэлэдхэл хангалгагүй.

Гансахан Кяхтын аймагай колхозуд тарилгаа харуулһалха бүбһэнэй хүдэлмэридэ бэлэдхэхэ тушаа хаһа саг соонь тухеэржэ байнад. Тэндэ үбһэ сабшаха бо тармаха машинанууд барандаа һэльбэн заһагдажа дүрэһэн ба МТС-эй тракторна косилкаар сабшаха газарнуд таһалагданхай. Тэрээнһээ гадна энэ жэлдэ 22 герасимовска звено шэнээр байгуулагдажа, мүнөө үедэ хамта 104 үн хададан сабшалангаа үйлэжа ба үтэгжүүлжэ байнад. Тэдэнэр хадаа энэ зун 750 гектар шэнэ газарые сабшалангай болгохын түлөө нилээд ехэ ажал хэхэ юм.

Ушар иимэһээ эдэ аймагуудай МТС-үүдэй директорнуд ба политотделнуд болбол партиг ба правительствын заабарие биелүүлэн тракторна паркын хүдэлмэрие сэрэгэй гуримаар шэнэлхэн тэбиха тушаа эрид цаагта хэмжэ абаха сагынь тулэ.

Ц. ЦЫДЕНОВ.

Сабшалан хадалангаа сэбэрлэбэ

Түрүү колхозуд болбол үбһэ тэжээл элбаг ахаар бэлэдхэжэ шадаһанай эсэстэ өөһэдынгөө малые хангахаһаа гадна бусад колхозуудта үгэжэ, нилээд ехэ туһаламжа үзүүлэн байха юм.

Сэлэнгын аймагта Молотовой нэрэмжэтэ артель хүршэ колхозуудтаа 1500 центнер үбһэ урһаар хубаажа үгэһэн байгаа. Тэрээнһээ гадна 500 центнер үбһэ оборонын фондо тушаагаа һэн.

Мүнөө үедэ тус артелиин фермэнүүд дээрэ отруби, жмых, силос ба бусад шэмэтэ тэжээл запас үлөөд байна. Һалгишад, хонишод, нахайшад болбол колхозуудта залуу малые хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ тухай СССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолые эрхимээр биелүүлхын түлөө өөһэд хоорондоо мүрысөжэ байнад.

Нүхэр Эрдынеевагай бригадын һаалишад мүнөө жэлдэ 105 тугалнуудые абажа тобир тарганаар түлжүүлһэн байна. Нүхэр Поктоевой бригадын хонишод мүнөө жэлдэ абтаһан 302 толгой хурьгалһаа нэгыеньшье үхүүлээгүй. Гахайшан нүхэр Галданова гэгшэ 7 эхэ гахайе түрүүлжэ, 53 поршюонхо тэжээжэ абаба.

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой малшад мүнөө үедэ Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөнтэ оролсоод байхадаа өөһэдынгөө дааж абаһан үялганүүдые шүүд дүүргэхын зорилгоор сабшалан ба хадалангаа һайжаруулха хүдэлмэридэ ороод байнад. Тэдэнэр хадаа һүрэтшахтай хамта 1500 гектар сабшалангай газар дээрэхи бог бурдагуудые сэбэрлэжэ арилгаба.

Энэ колхозойгоо ВКП(б)-гэй Сэлэнгын аймкомой ба аймгийсэдкомой дамжуулгын Улаан Тугые бүхөөр барижа байнад.

Г. ЭМИН.

„Улаан Үдэнгэ“ колхоздо

НОВО СЕЛЕНГИНСК. **(Манай спецкорррһоо телефонноор абтаба).** «Улаан Үдэнгэ» колхозой малшад болбол Алма-Атынска областиин Сталинай нэрэмжэтэ артелиин членүүдэй үряагаар Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ оролсохо зуураа хэлэн олон шүхала үялганүүдые өөһэд дээрэ даажа абаһан байха юм.

Тэдэнэр хадаа энэ жэлэй нюурта хони ямаадаа 500 толгой хүртэр. мүн тэрэшэлэн адуу ба гахайнгаа һүрэгүүдые олошоруулан үсхэхэ гэжэ шийдхэһэн байна. Малай үбэлжэлгэдэ жошээтэ һайнаар бэлэдхэхын зорилгоор, байра байдалыень хүсэд һайнаар түхеэрэхэ. бүдүүн ба шэмэтэ тэжээлые дутамаагүй ехээр бэлэдхэхэ тухай мүнөөнһөө эхилэн бүгэдөөрөө оролдохобди гэжэ колхознигуд—малшад нэгэн дүгтаар мэдуулнэ.

Ц. БУДАЕВ.

Бодотоор гүйсэдхэнэ

Улан-Удын паровозо-вагонно заводой булад шуйхалгын цехын хүдэлмэришэд нүхэр Сталинай Майн нэгэнэй приказтай дагаараамдуулан үдэр бүрийнгөө даалгабаринуудые 100 гаран процент дүүргэхэ үялга абаһан юм. Мүнөө энэ цехын хүдэлмэришэдэй олонхидынь үдэрэй 200 процент үтэжэ, үялганүүдаа бодотоор гүйсэдхэнэ. Цехын стахановец нүхэр Будаев саг үргэлжэ хоёр нормо үгэдэг байна. Һаяхан нүхэр Будаев СССР Великобритани хоёрой договор ба СССР США хоёрой хэлсээндэ зорюулагдаһан митинг дээрээ халаан соогоо хоёр хагас нормо үгэхэ үялга абаба. Мүн токарь нүхэр Рачев июнийн эхэндэ хи хахад соо урда урдынхиһаа һайнаар хүдэлэрилөө.

Тэрэшэлэн немецкэ золигуудта эсэргүү дайнай эхилһэнһээ хойшо тус цехтэ ерэжэ онцлоого мэргэжэлтэй шүдэлһэн энгэнэрнүүд үйлэдэрнин үндэр бүтээсэнүүдые үйлэнад.

Е. ПАВЛОВА.

Эхэнэрнүүдэй фронтовой бригада

Улан-Удын мяханай консервнэ комбинадай станановка нүхэр Дмитриевагай хүтэлбэрилдэг эхэнэрнүүдэй фронтовой бригада эмхидхэгдэһэн сагһаа хойшо саг үргэлжэ 130—160 процент үтэжэ байна. Галма. энэ бригадын түрүүшүүл нүхэд Екатерина Астахова ба Елена Ефремова гэгшэд хоёрдохи мэргэжэлэ һайнаар шудалаад, хоёр хүнэй орондо хүдэлмэрилнэ.

Тэрэшэлэн нүхэр Брянская гэгшын хүтэлбэрилдэг комсомольско-залуушуулай бригада баһал һайнаар ажаллажа байна.

Тус комбинадай колбасна цехын хүдэлмэришэд майнгаа түсэбые үлүүлэн дүүргэд, июнь соо ушөө һайнаар хүдэлмэрилхэ үялга абаба. Эндэ нүхэд Волков. Битков. Налобина гэгшэд түрүү зэргэдэ ябана.

Б. ТАЛЫН.

Түсэбһөө гадуур 267 га пар хахалха

Мухаршэбэрэй аймагай Цуултын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ артель (түрүүлэгшэнь нүхэр Бата Балмаев) новосибирээрхинэй бэ алмагатынхидай үряагаар Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод байхадаа таряан ба мал ажалаа хүргөөхэ хэрэгтэ шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлахыг түлөө тэмсэл ябуулна.

Мал ажалай фермэ дээрэшье ба таряан ажалай бригадаашье хүдэлмэрилжэ байһан колхозник бүхэн бүтээсэтэй һайнаар ажаллахын түлөө оролдоно. Тэдэнэр хадаа мүнөө жэлэй тарилгаа гектар бүрнин 72 пудаа бага бэшэ ургаса абаха гэбэ. Мүн тиихэтэй хамта ерэхэ жэлэй ургаса тухай анхаралаа табижа. түсэбһөө гадуур 267 гектар пар хахалха байна.

Энээнһээ гадна. адуу мал үсхэбэрилхэ үрэнэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхэ үялга абаба.

Д. МУНКУЕВ.

Бүхэли стахановска цех

Улан-Удын депогой подъемочно цехын хүдэлмэришэд май соо түсэбһөө гадуур гурбан паровоз заһабарилжа, социалистическэ үялгаяа 35 процент үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ цехын бүхы хүдэлмэришэд халаан соогоо нэгэ хахад—хоёр нормо үгэдэг болоо. Иигэжэ бүхэли стахановска цех болобо.

Гадна. эндэхи түрүү хүдэлмэришэд май соо хэдэн олон нарижуулын дурадхалнуудые оруулаа. Мүнөө эдэ дурадхалнуудай олонхинь үйлэбэри дээрэ хэрэглэгдэд, гүрэнэй хэдэн мянгаад түхэрэг мүнөө алмажа байна.

Мүн баяжажа цехын хүдэлмэришэд Михальченко. Лыков. Сапожников, Гордеев. Колдунов. Меньников. Попов ба бусад Бүхэсоюзна мүрысөөндэ оролсоһоноо хойшо үндэр һийн бүтээсэнүүдые үйлэнад.

П. ГАВРИЛОВ.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй

У К А З

Далайн Уһан-Сэрэгэй Флодой начальствующи составта Советскэ Союзай Геройн нэрээргые олгохо тухай

Немецкэ булимтарагшадта эсэргүү тэмсэлэй фронт дээрэ Командованиингаа дайшалхы даалгабаринуудые жэшээтэ һайнаар дүүргэхэ зуураа. баатаршалга ба геройство гаргаһанайнь түлөө **Ленинэй орден ба «Алтан Одон» медаль** барюулгатайнаар **Советскэ Союзай Геройн** нэрээргые олгохо гэбэл:

1. Капитан **Авдеев** Михаил Васильевичта
2. Капитан **Алексеев** Константин Степановичта
3. Ахалагша лейтенант **Васильев** Михаил Яковлевичта.
4. Ахалагша лейтенант **Воробьев** Николай Андреевичтэ
5. Лейтенант **Герасимов** Филипп Филипповичтэ
6. Ахалагша улаанфлотец **Голубец** Иван Карповичта
7. Ахалагша лейтенант **Ефимов** Матвей Андреевичтэ
8. Ахалагша лейтенант **Ефимов** Мирон Ефимовичтэ
9. Капитан **Карасев** Антон Андреевичтэ
10. Ахалагша лейтенант **Клименко** Михаил Гавриловичта
11. Капитан **Коваленко** Александр Андреевичтэ
12. Авиацийн генерал-майор **Коробков** Федор Григорьевичто
13. Ахалагша лейтенант **Лобонов** Евгений Ивановичта
14. Ахалагша лейтенант **Москаленко** Георгий Васильевичта
15. Подполковник **Наумов** Николай Александровичта
16. Авиацийн генерал-майор **Остряков** Николай Алексеевичтэ
17. Лейтенант **Потапов** Александр Семеновичто
18. Ахалагша лейтенант **Цоколаев** Геннадий Дмитриевичтэ
19. Капитан **Челноков** Николай Васильевичта.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1942 оной июнийн 14.

Нэгэшье хоролтогүйгөөр түлжүүлнэ

Социалистическэ мал ажалые саг үргэлжэ хүтөөхэ ябадал болбол сэрэгэй үеын байдалай шухала эрилтэ мүн. Фронтдо ба оронлоо мяха тоно ба эжэуйлэдбэридэ арһа нооно гэхэ мэтын продукциие эмбэг ехээр үгэхэ зорилго табигданхай гэшэ.

Тиин. Ярууныи аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой хонинной товарна фермын хүдэлмэришэд болбол энэ зорилгые хүсэд һайнаар ойлгоод, хонидойнгоо һүрэгые олошоруулхын түлөө оролдоотой һайнаар хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр мүнөө жэлдэ абтаһан түлнүүдые нэгэшье хоролтогүйгөөр тэнжээгээд. мал болгожо байнад.

Эдэ колхозой хониной фермые үбгэн колхозник Нимбу Доржиев гэгшэ даажа байдаг. Тэрээнтэй хамта мүн шаламар бэрхэ хонинпон Дулма Цыдыпова гэгшэ хүдэлмэрилнэ. Эдэ хоёр хонинпод эоотехническэ заабарие наринаар сахижа, фермэ дээрээ ариг сэбэрээр ба гуримтайгаар байдаг. Хони ямаадаа тогтоомол саг соонь эдеэлүүлэг ба үһаллаг.

Нүхэр Доржиева ба Цыдыповагай үнэн зоритоо табижа ажаллаһанай аша үрэнь нюур дээрэ эльтэ харагдана гэбэл: тэдэнэр өөһэдынгөө даажа абаһан 601 толгой эхэ хонидһоо 618 хүрьга абаад. нэгэшье хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байна.

Алдарта Улаан Армиидаа эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэг ехээр үгэжэ байхые эхэ оронай үряалга. тиимэһээ бидэнэр өөһэдынгөө арюун нанган үялгые хүндэтэй гоор дүүргэхын түлөө унаһан мал гайгаа абангүйгөөр хүдэлмэрилхэбди гэжэ Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой хонинпод Дулма Цыдыпова ба Нимбу Доржиев гэгшэд мэдуулнэ.

А. ШУЛУНОВ.
(Манай спецкорр.).

МҮРЫСӨӨНЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

АТРЗ-гэй эгээн залуу стахановец нүхэр Максоев 1941 онһоо хойшо завод дээрэ хүдэлмэрилдэг юм. Нормоёо холодоо 200 процент хүртэр дүүргэдэг ба эдибхитэй комсомолец мүн.

Зураг дээрэ: Илья Максоев.

Г. Крашенинниковагай зураг.

Зураг дээрэ: АТРЗ-гэй шудхалаагай цехын мастер, Улан-Удын Горсоведэй депутат М. Алипова. Энэ нүхэр болбол заводой эдибхитэй ба түрүү хүнүүдэй нэгэн юм.

Г. Крашенинниковагай зураг.

Советскэ Информбюроһоо

Июниин 15-ай үглөөнэй мэдээсэл

Июниин 14-эй һүнинн туршада фронт дээрэ шухала хубиллалтанууд болоогүй.

• • •

Харьковска зүүгтэ манай сэрэгүүд дайсаниие амиды хүсэн ба техникын талаар өхэ гээлтэдэ оруулжа байнА. Зүблэн нэгэ участок дээрэ хоер үдэртэ питлеровецүүд 2.850 солдат ба офицерээ алуулжа гээгээ. Плендэ абтаһан хүнүүд бии. Түс участок дээрэ манай частьнууд 19 немецкэ танк, 2 хуягта машина, 30 мотоциклүгы хэбэ, 11 немецкэ самолет унагаагдаа.

• • •

Нүхэр Карпов командиртай гвардейскэ частиин бэйһан участок дээрэ (Калининска фронт) авиаци ба танкнуудаар дэмжэгдэжэ немецкэ ябган сэрэгүүд манай позициие атаковалха гэжэ һэдэв. Гитлеровецүүдэй энэ атакые гвардеецүүд гэдэргэзь сохиһон байгаа. Байлдаанай болоһон газар дээрэ 200 гаран хүнүүдээ алуулжа орхеод немецүүд гэдэргэ сухариба. Түс байлдаанда манай минометчиндууд, артиллеристнүүд ба снайпер—ябган сэрэгүүд һайн жэшээнүүдые харуулаа. Нүхэр Шукбаевай минометно расчет турүүшынтээ бүүдалгаар танкова пулеметые ба 30 шахүү гитлеровецые үгы хэбэ. Нүхэр Сошибаламутын подразделениин артиллеристнүүд мэргэн буудалгаарээ немецкэ танк ба автоматическа үхэр буу гэмтээгээ. Гвардиин снайпер—улаанармеец Брюханов гэгшэ винтовкоор буудажа «Юнкерс—88» гэдэг немецкэ самоледые унагаагаа. Нүхэр Тамаринай подразделениин гвардеецүүд бүлөг буудалгаараа 2 немецкэ бомбардировщикые унагаһан байна.

• • •

СС-тэнэй батальон болбол 11 танкаар дэмжэгдэжэ (Баруун-Хойто фронт) манай частиие атаковалха гэжэ һэдэв. Манай боецүүд хүсэтэ контрсохилтоороо дайсаниие гэдэргэнь намнаба. Байлдаанай болоһон газар дээрэ дайсанай зуугаад үхэр үлэһэн байгаа. Плендэ абтаһан хүнүүд бии.

• • •

Дайсанай тылдэ ябуулгаа хэжэ байһан манай бүлөг боецүүд түмэр харгын сэрэгэй хоер эшелониие хаяуу худар халяан унагаагаа. Сэрэгэй зоорин тэжэ ябаһан 14 вагон, автомашинатай 2 платформо, сэрэгүүдтэй нэдэн вагон хяа бала бууба. 60 немецкэ солдат ба офицер алагдаһан ба шархаталаһан байна.

• • •

Нүхэр Михайлов командиртай частиин снайперүүд үдэрэй турша соо 20 гитлеровецые үгы хээ. Улаанармеецүүд нүхэр Денисенко, Пономаренко, Караченцев гэгшэд илангаяа һайн үрэнүүдые харуулба.

• • •

Немецүүдтэ эзэлэгдэһэн Украинын нэгэ районо ябуулгаа хэжэ байһан нүхэр К. гэгшын командалдаг партизанска отряд 27 немецкэ эзэмдэгшэдые үгы хэжэ. 3 немецкэ солдадые плендэ абаба. Партизанууд дайсанай танк ба хэдэн автомашиные тэһэлэв. «Немецкэ пропатанда болбол германска армиин добтолго хөхэнь гэжэ үбэлдөө ба хабар эртүүр үргөөөр зарланша һөн. Тиихэдэ итальянска солдадуул дайн түргэн дүүрэхэнь ха гэжэ үшөө бага сага найдалаг байгаа. Теэд мүнөө тэдэнэр оройдоо найдахаяа болеод, немецүүдэй ямаршые добтолго унажа бууруу һүрэхэ гэжэ тоолодог болонхой. Итальянска солдадуул Германиие илаха юм гэжэ этигэнэгүй. Итальянска олон солдадуул энэ болоҗо байһан ушарал тушаа һанал бодолоо табижа эхилээ. Энэ хүндэ байдалһаа гаралын тааруу эүб арга хаана байнаб гэжэ бэдэрнэ. Бээ тушаажа плендэ ороо хэрэгтэй гэжэ өхөөр хэлсэлэг болоо»,—гэжэ итальянска экспедиционно корпусой «Челере» гэдэг дивизиин Берсальеровүүдэй 6-дахи полкын 2-дохи мотоциклетнэ ротын солдат А. Мартинелли гэгшэ хөөрөнө.

• • •

«1942 оной майн 21-дэ 33-дахи дивизиин саперно ротын командир обер-лейтенант Фон Бейернитц гэгшэ Россида эсэргүү дайн гэөшэ найдабаргүй болоо гэжэ би лабаар ойлгобоб, ушар нимэ дээрэһээ саашадаа байлдаха дурамгүй гэжэ мэдүүлһэн юм. Тэрээ нимэ нэн дары арестовалаад, нарин шанга һахюултайгаар тылтэөшэ ябуулаа һэн. Энэ обер-лейтенантын погониие хуу татан абажа байхъень солдадуул хараа бэлэй»,—гэжэ 83-дахи немецкэ ябган сэрэгэй дивизиин ветеринарна ротобоо плендэ абтаһан солдат Альфред Ен гэгшэ мэдээсэбэ.

Июниин 15-ай үдэшын мэдээсэл

Июниин 15-ай туршада **Харьковска** зүүгтэ манай сэрэгүүд дайсанай ябган сэрэгүүдэй ба танкнуудай хэлэн томо атакые гэдэргэнь сохео. Нэгэ үдэр байлдаха зуураа 180 немецкэ танк үгы хэһэн ба гэмтээһэн байгаа.

Фронтын **Севастопольскэ** участок дээрэ хатуу шанга байлдаануул үргэлжэлбэ.

Фронтын бусад участогуул дээрэ шухала хубиллалтануууд болоогүй.

• • •

Июниин 14-дэ манай авиациин частьнууд фронтын эдлэб участогуул дээрэ 64 немецкэ танк, сэрэг ба ашаа тээһэн 220 автомашина, горючитай 3 автоцистерно, 2 бензозаправщик үгы хэһэн ба гэмтээһэнһээ гадна һомо өхэрэгсэлтэй склад, түмэр харгын эшелон тэһэлжэ, дайсанай транспорт ба хэдэн катерые гэмтээгээд, 2 полкһоо үлүү ябган сэрэгые тараан сохиһон ба зарьмыень үгы хэһэн байна.

Немецкэ ябган сэрэгүүд танкнуудаар дэмжэгдэжэ командир Симашинай подразделениин позициде (Калининска фронт) добтолгоо хээ. Манай боецүүд артиллерийскэ, минометно, винтовкын ба пулеметно буудалгаар немецкэ ябган сэрэгүүдые танкнуудһаань таһалһан байгаа. Гитлеровецүүд 4 танк гээһэнһээн гадна олон тоото хүнүүдэе алуулжа ба шархатуулжа гээгээд, түрүүшынгээ позициде сухариба. Мүн энэ үдэр дайсан болбол командир Чикарьковай подразделениие амжалтагүйгөөр атаковалха гэжэ һэдэв. Манай боецүүд эрид шанга контрсохилтонуудаараа гитлеровецүүдые сухарюулжа. хяа бута сохео. Байлдаанай болоһон газар дээрэ 220 алагдаһан немецкэ солдат ба офицер үлэһэн байна.

• • •

Харьковска зүүгтэ манай танкистнууд байлдаанай үедэ дайсаниие ехэ гэлтэдэ эруулна. Нэгэ участок дээрэ ахалагша лейтенант Казаковой танк немецүүдэй байһан газар худар сүмэрэн ороод, 10 автомашина үгы хэжэ, батальон шахуу ябган сэрэгые тараан сохиһон ба зарьмыень үгы хэһэн байгаа. Лейтенант Корольков, сержант Симонов ба башниин командир Бондаренко составтай танкын экипаж нуугада һуугаад, 3 немецкэ хүндэ танкые гэмтээбэ. Һүүлээрынь байлдаанда орожо манай танкын экипаж үшөө 5 немецкэ танкые гэмтээгээ. Ахалагша лейтенант Данилов, ахалагша сержантнууд Соболь, Краснощеков, улаанармеецүүд Сослов ба Анисов составтай танкын экипаж дайсанай танкова атакые гэдэргэнь сохижо, 6 немецкэ танкые галдаад, 4 танкые гэмтээһэн байна.

• • •

Нүхэр Забродиной Подразделениин боецүүд олоороо бүлөглөн буудажа 4 самоледые унагааба.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

МТС-эй түрүүшүүл партида ороно

Зэдын аймагай Үшөөтын машинно-тракторна станциин дэргэдэх партийна организаци трактористнууд, комбайнер ба токарьнуудай дунда партийно-политическэ худэлмэри һайнаар табиһанайнгаа ашаар һүүлэй үедэ партиин зэргэдэ түрүү хүшүүдые яһала олоор элсэһэн байна.

Һаяхан энэ парторганизациин эрхим токарь нүхэр Дементьев ВКП(б) гэй члендэ абтаба. Нүхэр Дементьев эсэгэ ороноо хамгаалгын агуулхэ дайнгай эхилһэнһээ хойшо хоёр үнэй ороондо худэлмэриллхэ зуураа, үдэр бүри 200—300 процент үгэдэг. Гадна, нүхэр Дементьев дүрбэн һарын турша соо өөрынгөө мэргэжэлдэ хоер хүниие һургаһан байна. Мүн фронтовой тракторна бригадын хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Сайнзуев партиин членэй кандидалта ороо. Нүхэр Сайнзуевай бригада хабарай тарилгын үедэ даалгабаринуудаа саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэхэтэеэ хамта. 230 килограмм горючи орбилһан юм.

Тэрэшэлэн фронтовой бригадын трактористка нүхэр Зориктуева, комбайнер Батодоржиева ба бусад партида орохоор мэдүүлгэ үгэхэй.

Е. МОССОРОВА.

Эрхимүүдые шэлэн абана

Улан-Удын түмэрзамай депогой паровозно цехын худэлмэришэд ажалай фронт дээрэ эрхим жэшээнүүдые харуулжа, Ленин—Сталинай агуулхэ партиин ба эхэ оронойнгоо хэрэгтэ эсэстэ хүртэр бэсэ үгэнги байһанаа гэршэлэод, большевигүүдэй партиин зэргэдэ олоороо абтажа байна.

Һаяхан тус цехын 9 худэлмэришэд партида орохын түлөө мэдүүлгэ бариба. Тэдэнэй дунда эрхим машинистнууд Глушевский, Алюхнов, машинистын туһалагша Воробьов, депогой начальниг ые ороло шо Крылов ба бусад. Энэ дурсагдалша нүхэд барандаа стахановецууд ба ударнигуд юм. Машинист нүхэр Глушевский гэгшэ табан жэлэй турша соо үргэлжэ наркомовско шагнал абажа байна. Мүнөө нүхэр Глушевский Бүхсоюзна социалистическэ мурысөөндэ оролсоод, поездоо шэнэ графитай ёноор жолооложо ябана. Мүн машинист нүхэр Алюхнов аваригүйгөөр худэлмэрилһэнэйнгөө түлөө жэл бүри шагнагдадаг байна. Гадна. Алюхнов хадаа өөрынгөө машиные онлоо хүнэй хамһабаригүйгөөр заһабаридаа, луниецуудай зэргэдэ жагсаба.

Мүн депогой бусадые пехуудэй түрүүшүүл Ленин—Сталинай партиин зэргэдэ орожол байна. Һүүлэй хэдэн һара соо депогой хэдэн олон комсомолецууд партида абтаа.

Зүгөөр, депогой парторганизаци энэхэн амжалтануудараа хизаарлаһүй, ажалай фронтын эрхим стахановецуудые партида бүри олоор оруулхын түлөө политическо-хүмүүжүүлгын худэлмэри үшөө һайнаар табиха ёнотой.

О. ГОМБОЕВА.

Дайлалдажа байгаа Хойто Флот

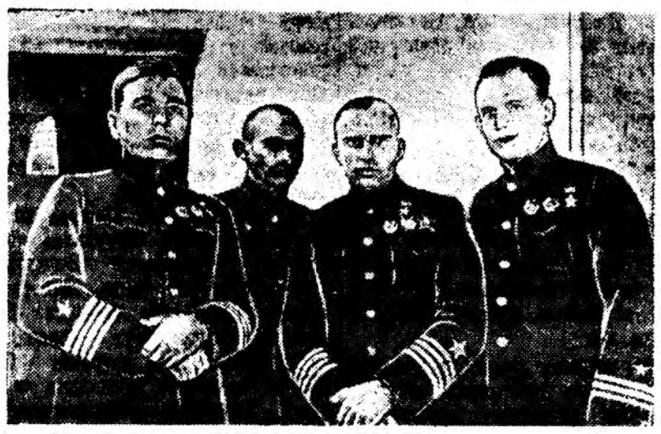

Зураг дээрэ: Советскэ Союзай Геройнууд-подводнигуул (зүүн гарһаа) 2-дохи рангын капитан Н. А. Лукин, капитан-лейтенант И. И. Фисанович, 2-дохи рангын капитан И. А. Колышкин ба 3-дахи рангын капитан В. Г. Стариков.
М. ОШУРКОВАЙ ФОТО (ТАСС-эй фотохроникО).

Нүхэр В. М. Молотовой Лондон ба Вашингтоноор ябаһан тушаа хилын саана юу бэшэнэб

МЕКСИКА

В. М. Молотовой гайхамшагта айлшалга

НЬЮ-ЙОРК, июниин 15. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентствын корреспондентын Мексикэһээ дамжуулһанай ёноор, Мексикэлэхи худэлмэришэдэй худэлөөнэй удридагша Ломбардо Толедано гэгшэ англо-советскэ договор баталһанда түйлай өхэ баяртэйб гэжэ мэдүүлхэ зуураа Молотов болбол Вашингтоноор ябажа гайхамшагта хэрэг үйлэ бүтэгээ гэжэ тэмдэглэһэн байна. Мексикын хүтэлмэрилэгшэд хадаа лондонско договор ба вашингтонско хэлсээн хоёрые нилээд өхэ баяраар үгтан үлдөөб. Дайнай эхилһэнһээ хойшо болоһон ушаралнуудаа соо США ба СССР хоёрой хоорондо нэгэн һаналтай байһанинь агуулхэ ушарал мүн гэжэ Ломбардо Толедано тэмдэглэһэн байна.

ХИТАД

Гитлеровскэ Германиие илаха ябадал хангагдаа

ЧУНЦИН, июниин 15. (ТАСС). Хитад гүрэнэй хэблэл ба олониитын хэрэгые эрхилээшэл англо-советскэ договор тухайда угаа өхэөр һонирхон хэлсэжэ байнхай. Тиихэдэ гитлеровскэ Германиие илаха ябадал хангагдаа гэжэ хэлсэдэг байна. Олонхи газетэнүүд түс договорые баталһан тушаа түрүү бэшэгүүдые тунхаглаа.

Англо-советскэ сэрэгэй союзые байгуулһан ябадал гэб гэнтэ болошоо. Энэ шэнэ договор болбол дэлхэбэ. Мексикын хүтэлмэрилэгшэд хадаа лондонско договор ба вашингтонско хэлсээн хоёрые нилээд өхэ баяраар үгтан үлдөөб. Дайнай эхилһэнһээ хойшо болоһон ушаралнуудаа соо США ба СССР хоёрой хоорондо нэгэн һаналтай байһанинь агуулхэ ушарал мүн гэжэ Ломбардо Толедано тэмдэглэһэн байна.

Англійска король сэрэгүүдээ шалгажа ябаба

ЛОНДОН, июниин 13. (ТАСС). Англійска информацин министерствын дамжуулһанай ёноор, англійска король болбол Хойто далайнуудаар 3 хоногто ябажа. Англиин үһан сэрэгэй флодтой суг хамта ябуулгануулаа хэжэ байгаа американска сэрэгэй корабльнуудые шалгаба. Американска корабльнуудые командалагша адмирал Роберт Гиффен гэгшэ англійска флодой главнокомандалагша адмирал Тови гэгшэй мэдэл доро байдат юм.

Американска линкор дээрэ Англиин королиин ерэхэдэ европейскэ далайнуудтаа американска үһан сэрэгэй хүсэнүүдые командалагша адмирал Старк гэгшэ угтажа амаршалаа.

Американска сэрэгүүд Хойто Ирландида ерээ

ЛОНДОН, июниин 13. (ТАСС). Хойто Ирландиин портнуудай нэгэндэ американска шэнэ сэрэгүүд ерожэ буугаа гэжэ Великобританида байгаа американска зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командованиин мэдээсэнэ. Энэ сэрэгүүд соонь бронетанкова частьнууд бии. Хойто Ирландидали американска сэрэгүүдые командалагша генерал-майор Хартл гэгшэ шэнэ ерэһэн сэрэгүүдээ угтаһан байна. Американска сэрэгүүдые тэжэ асарһан хадаа олон пароходуудые американска сэрэгэй корабльнууд харуулжа ябаа.

БАҺА ШЭНЭ АМЕРИКАНСКА СЭРЭГҮҮД ХОЙТО ИРЛАНДИДА БУУГАА

ВАШИНГТОН, июниин 15. (ТАСС). Баһа шэнэ американска сэрэгүүд Хойто Ирландида буугаа гэжэ США-гэй сэрэгэй министерство тунхаглаба.

Гитлеровскэ Германиин урдаһаа эсэргүүсэхэ тэмсэлдэ Греци гүрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүд хабаадалсана

НЬЮ-ЙОРК, июниин 15. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондентын Вашингтонноо дамжуулһанай ёноор, һаяхан США-да ерэһэн Греци гүрэнэй король Георг гэгшэ Греци гүрэнэй армиин, агаарай сэрэгэй хүсэнүүд бүтэгөөрөө, мүн Грециин үһан сэрэгэй хүсэнүүдэй хахалһан олонхинь дайнай болоҗо байнаа хэлэн олон газаринуудта мүнөө үедэ хабаадалсажа байдаг гэжэ мэдүүлбэ. Би болбол греческэ зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэрэглэхэ буу зэбсэг ба сэрэгэй материалнуудые США-һаа абажа байха тухайда хэлсэхээ эндэ ерэһэн байнаб гэжэ Грециин король дуулгаа.

Союзнигуудтаа туһаламжа үзүүлхын тулада мүнөө Египедтэ ажаһуугаа грегүүдэй дундаһаа сэрэгтэ таталган болоҗо байна гэһэн мэдээсэлые Грециин король зарлаа. Египедтэ мүнөө нэгэ миллион шахуу грек хүнүүд ажаһуудаг.

Ухаа мэдээ алдаһан гитлеровскэ шүүлернүүдэй молхи ааша

ЛОНДОН, июниин 13. (ТАСС). СССР-эй Гадаада Хэрэгүүдэй Аралай Комиссар В. М. Молотовой Лондон ба Вашингтоноор ябажа англо-советскэ договор баталһан тушаа германска пропандын яажа сэгнэһэниие радио дамжуулгын шэнжэлээшэ Фергюссон гэгшэ шэнжэлэл тунхаглаба.

Германска пропаганда болбол В. М. Молотовой Лондон ба Вашингтоноор ябажа, англо-советскэ договорые баталһан ушарые хүн зонһоо нюуха гэжэ түрүүшээр оролдоһон байгаа гэжэ Фергюссон тэмдэглэнэ.

Договор баталһан тухай коммюникее Москва ба Лондондо тунхаглаһанай удаа 3 час үнгөрөөд байхада финскэ радио түс договорые баталһан тухайда мэдээсэлые дамжуулжа эхилээ. Улаалуулан Виипин радио, тиигээд Голландин ба Дания радиостанциинууд түс договорые баталһан тухайда тунхаглажа эхилээ. Сталиндаа абяагүй байжа шадахаяа болёобди гэжэ бодомжолһон германска информационно бюро энэ договорые баталһан тухай мэдээсэлые эсэсэй һүүлэ тон охорхоноор дуулгаһан байха юм. Тиихэдэ «Англи ба Советскэ Росси хоёр бэе баеынгээ зүбшөөлгүйгөөр эб баталхагүй гэһэн договорой статьяе Иден уншаа», «шэнэ договорынь 20 жэлэер баталагдаа» гэһэн байна. Иимэ охорхон мэдээсэлые үгэһэн ушарһаань германска хүн зонай дунда һажаг түрэхэ ябадал өхэдэ үзэглөө. Тиихэдэнь англо-советскэ договор тухай нилээд дэлгэрэнгы мэдээсэлые тунхаглажа эхилһэн байха юм. Тиихэдээ 1942 он соо Европодо хоёрдохи фронт нээхэ тэһэн тухайда оттошье дурдаагүй. Энээ дээрэһээнь мэдэхэдэ ухаа мэдээ алдаһан гитлеровецүүд хоёр тэгшэ тэмсэхэ болоһондоо айхабтар өхөөр айһан болоно. Энэнь ашуулда дайдагдаха болоһон страус шубуунай бээ абарха гэжэ хушуугаа эльһэ уруу нюуһанда алли ульгэртэй гэжэ Фергюссон тэмдэглэнэ.

Максим Горькын нүгшэнэнһөө хойшо 6 жэл гүйсэбэ

Хэлэн тухай М. Горькын бодомжонууд

★

В. Д. КУДРЯВЦЕВ
Б. М. Пединститудай профессор

★

Ородой агуулхэ уранзохёолшо А. М. Горькын зохёоһон худэлмэриилүүд түйлай үргэн өхэ ба олон янзын байха юм. Горький болбол хамагые хүү һонирхожо ябадаг хүн байгаа. Литературна шэнжэлэлгын теоретическэ асуудалнуудаа, литературын түүхэ, түрүү хүн түрэлтэнэй зүгһөө фашизмда эсэргүүсэһэн тэмсэл, социализмые байгуулга ба СССР-эй арадуудай хамаг бүхы байдал—эдэ бүгэдөөрөө Горькын өхэдэ һонирходог хэрэгүүд байгаа. Горький болбол өөрынгөө һанал бодомжонуудые журнал ба газетэнүүдтэ тунхаглаһан олон олон статьянуудаа соогоо хэлэжэ үгэһэн байдаг. Горький болбол айхабтараар ном уншаһан, наукын хэлэн олон һалбаринуудые нилээд гүнзэгыгөөр шудалһан, ажаһуудалай дүй шүршэлые һайтар бэдэдэ шэнгэһэн туладаа СССР-эй арадуудта бүхы хүн түрэлтэтэ өхэ туһатай бодомжонуудые хэлэһэн байха юм.

Горький хадаа литературын хүдэлмэрилэгшэ, уран һайхан үгын мастер гэжэ алдаршаһан хүн ябаһан туладаа хүнэй һанал болол, мэдэрэл ба хараһан үзэһэл юумэнүүдые бэежүүлэн харуулжа байтаа хэлые өхэдэ һонирходог һэа. 1937 онло тунхаглаһан Максим Горькын литературнохэрэгтическэ статьянууд соо өхэ һонин ба шухат хэдэн олон зүйлые хэлэн тухайда бэшэһэн байха юм. Тэрээн дээрэһээнь мэдэхэдэ. Максим Горький болбол хэлэ шэнжэлхэ ухаанай хабаатай хэдэн олон асуудалнуудые өхэ гүнзэгыгөөр мэдэдэг гэжэ ойлгогдено.

Хүнэй абяануудые илгабарилан хэлэдэг хэлэлгэ болбол өөрөө буужа ерэһэн юумэ оттошье бэшэ. харин ажал хэхэ ябалад дээрэһээ хүнүүдэй хоорондо харилсаа нэбтэрэлсэхэ арга зэбсэгынь болон бии болоһон байха юм. Хүнэй хэлэлгэ болбол ажал хэхэ аргануудай дэлгэрхэ дутам тэрээнтээ тон нягта барисаатайгаар шэнэ шэнэ үгэнүүдые бии болгоо нэмэжэ баяжадаг ба һалбаран ургадаг байха юм. Хэлые арад өөһэдөө бии болгоо, хэлэн гээшэ арадай соелой баялигынь юм. Хэлэн гээшэ хүн түрэлтэнэй саг үргэлжэ ураглаа дабшажа нүгжөхэ ябалалтай тон нэнта холбоотойгоор өөрөөшье саг үргэлжэ ургажа баяжажа байдаг гэһэн зүйлнүүдые Алексей Максимович болбол «Хэлэн тухай» гэһэн түсхай статьяе соогоо бэшэһэн байха юм.

Горький болбол ондоо нэгэ статьяе соогоо ород хэлэн тухайда иигэжэ тэмдэглэнэ: «Ород хэлэн гээшэ барагдашагүй баян ба гайхамшагта түргэөөр баяжожа байлаг. Ород хэлэнэй айхабтар түргэөөр ургаһаниие ойлгожо өбахын тулада Гоголь, Чехов ба Тургенев, мүн тэрэшэлэн Бунин, Достоевский, Леонид Леонов гэгшэлэй түйлай баян үгэтэй байһаниие хараад үзэхэдэ мэдэгдэнэ».

Хэлэнэй һалбаран ургаха ябадал нэгэн жэлэхэн бэшэ, тэрэнь хадаа хүн түрэлтэнэй обществын бүхы дэбхэл мэтэшэлэн эдиршэлгэ ба түүлхиэсэр ураглаа ябажа байдаг.

Олонтитын ябуулгаяа хүнүүдэй илангаяа эрпэмтэйгээр ябуулжа байха үедэ, англиин зүрилдөөлэй хурсалаха дутам ба ажал хэхэ арганууудай айхабтар үргэнөөр дэлгэрхэтэй хамта хэлэн болбол илангаяа түргэлөөр баяжадаг гэжэ культура соелой түүхэ билэнэртэ ойлгуулдат байха юм гэжэ Максим Горький хэлэдэг.

Горькын энэ бодомжо хадаа Советскэ Союз соохи бүхы национальна хэлэнүүдэй һалбаран ургаһан олон тоото баримтануудаар тодоруулагдана. Советскэ засагай тогтоһонһоо хойшо СССР-эй арадуудай хэлэн жэшэгүй өхэөр ургаһан, баяжаһан ба мүнөөшье хэлбэришэгүйгөөр саашадаа һалбаран ургажа байдаг, ушарынь, «пролетариадай диктатурын ба СССР-тэ социализм байгуулгын үе болбол удхынгаа талаар социалистическэ, формынгоо талаар национальна культура соелой һалбаржа байгаа үе мүн». (Сталин).

Хэлэ зохеон байгуулагшад ба бии болгошодой голынь арад юм; уранзохеолшод, журналистнууд ба бусад мэтэ үгын мастернууд хадаа арад зоной бии болгожо үгэһэн хэлые болбосоруулжа нэгэ янзын ба таарамжатай зохид, ойлгомжотой, литературна хэлэн болгожо үгэдэг байха юм. «Хэлые арад өөһэдөө бии болгодог юм гэжэ һанууулбал өхэ зүб байха. Литературна ба аралай хэлэн гэжэ илгабарилха ябадал болбол, ондоогоор хэлэжэ ойлгуулаа һаа, «түүхэй» хэлэн ба мастернуудай эд болгожо болбосоруулһан хэлэн гэжэ илгаһантай адли удхатай бэйха юм. Энээнэй ушар удхыень эгэ түрүүн тухаллин ойлгоһон хүн хэн бэ гэхэлэ Пушкин юм. Арадай хөөрэлдэжэ ябадаг үгэнүүдые хайшан гэжэ хэрэглэхын ба арадай хэлые яажа болбосоруулан эдлэхын аанха түрүүшын ульгэр жэшээе уранзохёолшо Пушкин харуулжа үгэһэн байна» гэжэ Максим Горький хэлэдэг.

Хэлэн гээшэ ангиин тэмсэл хэлэ ба социализмые байгуулха түйлай хүсэтэй зэбсэг юм гэжэ Горький һайн мэдэдэг. Ушарыень мэдэһэн туладаа СССР-эй арад бүхэлэй литературна хэлэн өхэ ойлгомжотой, һонор тодо ба баялиг байха ёнотой гэһэн эрилтэнүүдые табидаг һэн. «Тон ойлгомжотой, һонор тодо ба гое һайхан абяатай үгэнүүд гээшэ хэлые шэмэдэг, тиимэ үгэнүүд зураг, абари зан, идей ба номуудые бэежүүлэн бии болгожо үгэдэг» гэжэ Максим Горький хэлэһэн байха юм.

Иимэ болоҗожолые гаргаһан ушарһаа Горький болбол өөрынгөө зохеолнуудые өхэ ойлгосотой, тодо һонор ба гое һайхан болгохын тулада үгэ бүхэлөө тон нарингар ба өхэ удаатаар болбосоруулжа, шүүмжэлжэ хэрэглэдэг байгаа юм. Максим Горькын зохеоһон зохеолнуудай, жэшэлхэдэ. «Эхэ», «Бага һаһан», «Хүн бололго», «Миний университетнууд», «Артомоновуудай хэрэг», «Клим Самгин гэгшын ажаһуудал» ба бусад зохеолнуудайнь хэлэн хадаа айхабтар ойлгомжотой, мэргэн ба тодо һонор байһан талаараа олониие гайхуулдат.

Горький болбол советскэ уранзохеолшод ба журналистнуудта мүн тиимэ эрилтэнүүдые табидаг байгаа бэлэй. «Социалистическэ шэнэ культурые байгуулха турбилгүй өхэ зорилгонуудай дунда хэлые эмхидхэн байгуулха зорилго оролсожо. манай урда табигданхай. Тиихэдээ хэлые бүтарааһан нобшо ноохойень сэбэрлэхэ гэһэн зорилго мүн лэ табигданхай. Манай советскэ литературын гол өхэ зорилгонуудай нэгэниинь хадаа хэлые нобшо ноохойһоонь сэбэрлэхэ хэрэг байна» гэжэ Горький болбол бэшэһэн байна.

Советскэ уншагшад, Горькын һанаамжын ёноор, тон ойлгомжотойгоор, тодо һонороор, үнэн сэхээр ба уран һайханаар билэнэртэй өөһэдынгөө зохеолнуудаар дамжуулан. хөөрэлдэжэ байхын эрилтэнүүдые тон эүб табина. Эдлэб орео үгэнүүдые хэрэглэжэ ойлгосотой болгохо ушарнууд манай уншагшадта оттошье хэрэгүй. Тиин зуура һая бэшэжэ эдлэжэ ябаһан зарим уранзохеолшод эдлэб орео үгэнүүдые хэрэглэхэдэ ород хэлые баяжуулалсажа байнабди гэжэ һанадаг. Энэнь агуулхэ арадай культура соелой баялиг болохо ород хэлые үнэндөө хада баһамжалан дарлажа байһан ябадал болохо юм.

Мүнөөнэй ород хэлэн соо сангвартаяй (ламанарай) бии болгожо оруулһан нэгэ хэды үгэнүүд, үнэгрһэн байдалай үлөөдэһэн шаара шабхаруу ябадат юм. Мүнөөнэй хэлэн болбол энэ тон үлүү ноохой нобшоһоо бэсэ сэбэрлэхэ ёнотой. Зүгөөр ород хэлэн соohоо хамаг урданай үгэнүүдые хүү гаргажа хаяжа оттошье болохогүй. Таарамжатай ба уранһайхан үгэнүүдые тон үргэнөөр хэрэглэжэ байха ёнотой гэжэ Горький бэшэһэн байна.

Хэлые ноохой нобшоһоонь сэбэрлэхэ ёнотой гэжэ Горькын табиһан эрилтэнүүд болбол мүнөөшье үдэр хүсэн дундаа. Энэ эрилтэнь һая эхилжэ ябаһан залуу уранзохеолшод ба газетнэ журналмэрилэгшэдтэ илангаяа хабаатай заабари байха юм. Үнэндөө хада манай газетэнүүдэй. илангаяа районно газетэнүүдэй. түйлаа хурсэ мэргэжэжэ шадаагүй байдатынь бүгэдэнлэ мэдээжэ Тиимэ хэлэн гээшэ хүн зонло эти тэмжэ багатай байдаг. Хэлэн гээшэ культура соелой тон шухала зэбсэтынь гэжэ тоолодог туладаа хэлые нарижуулха эрилтэнүүдые Горький табидат байна.

Мүнөө эсэгэ ороноо хамгаалгын агуулхэ дайнай болоҗо байгаа үедэ командир ба боецүүдэй баатарлиг ябадал ба СССР-эй арадуудай ажалай баатаршалганууудые олонниитэдэ ойлгуулхын туладa хэлэнэй удхые нарижуулха ба баяжуулха, хэлые ойлгомжотой болгохын туладa тэмсэхэ хэрэгтэй.

Хариусалгата редактор Д. ДАМДИНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. Телефоны: отв. редактора—3-44; зам. редактора—3-44 (2 зв.) секретариата и отдела партийной жизни—3-23; отделов сельскохозяйственного и писем—7-55; отдела пром. и транспорта—5-07.

Н—2991

Типография государственного газетного издательства при СНК БМАССР.